

Gode män slåss mot väderkvarnar för kaffepengar

Publicerad i Seniorens 2026-03-05. Länk till artikeln: https://www.seniorens.se/debatt/gode-man-slass-mot-vaderkvarnar-for-kaffepengar/?fbclid=IwY2xjawQXt9RleHRuA2FlbQIxMQBzenRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxNzg4MjAwODk5AAEel5Tc-S2I_T9Dz_-Vy85HrOlME-jQJczLqO2UifM5iAF-Oph-zOaDds8X3k_aem_uU_js39sk0rMB7ok9Pk3LA

Det råder stor brist på gode män i Sverige. Komplex och tung byråkrati gör uppdraget svårt – och arvudet är kaffepengar. Det skriver Maria Rundgren, själv god man, i en debattartikel.

DEBATT. Det råder stor brist på gode män och förvaltare i Sverige. Många äldre och funktionsnedsatta väntar förgäves på hjälp för att sköta ekonomiska, juridiska och personliga ärenden. Det är problematiskt, inte minst för att de riskerar att bli utnyttjade eller hamna hos kronofogden.

Höga krav på gode män – låg ersättning

Så vad beror bristen på?

En anledning kan vara arvudet som ligger på en tusenlapp per månad – före skatt. Enligt Överförmyndarnämnden ska uppdraget ses som en ideell insats och inte drivas av ekonomisk vinning. Gott så. Att hjälpa någon som inte kan är en vacker handling.

Kraven höga för att bli god man

Samtidigt är kraven för att bli god man högt ställda. Förutom att genomgå myndighetens utbildning ska man ha god koll på administration, ekonomi och juridik, vara fri från vandel och ha huvudet på skaft. Ett vanligt uppdrag kan handla om att betala räkningar, hålla kontakt med anhöriga och vård, ansöka om hemtjänst eller liknande insatser; något som Överförmyndaren menar klaras av på ett par timmar per månad.

Verkligheten kom som en chock

Men verkligheten visade sig vara något helt annat, vilket kom som en chock. Vad sägs om att bygga upp en huvudmans hela tillvaro från noll? En bostadslös individ som inte talar svenska, lider av afasi och saknar inkomster eller anhöriga i Sverige.

Kräver lösningsförmåga över det vanliga

Stora och komplexa behov som kräver driv, struktur och en lösningsförmåga utöver det vanliga; i många fall fick jag laga efter läge trots att det innebar kliv utanför de ramar som Överförmyndaren satt upp.

Ett exempel: då jag talar huvudmannens språk följde jag med på olika fysiska möten när ingen tolk fanns tillgänglig. I stället fick jag tolka till svenska – och tillbaka igen. Inget av detta ingår i mitt uppdrag. Ändå såg jag mig nödgad att agera, för hur skulle det annars gå till?

Häpnadsväckande med all snigelpost

En annan överraskning var att all korrespondens sker per snigelpost (på grund av sekretess), vilket är häpnadsväckande med tanke på vårt i övrigt totaldigitaliserade samhälle.

Här görs ingenting med ett knapptryck, den gode mannens värld är helt analog och stundtals surrealistisk med tjänstemän som bollar svåra frågor vidare eller helt enkelt inte svarar. Man kan bli knäpp för mindre.

Tålamodsprövande byråkrati

Att föra över pengar från ett förmyndarspärtrat konto till ett transaktionskonto tar i bästa fall två-tre veckor på grund av ett intrikat system av dokument som skickas per post kors och tvärs mellan myndigheten, gode mannen och banken.

Ibland hakar det upp sig någonstans och då är det bara att börja om. Byråkratin är minst sagt tålamodsprövande.

Ge oss rimliga arvoden

I dag har min huvudman en egen lägenhet, etablerade vårdkontakter, hemtjänst, gymkort och pengar så han klarar sig. Vissa veckor har vi setts var och varannan dag. Värdet på mina insatser? Tusen kronor i månaden.

Hur vore det om Överförmyndaren slutar krångla till allt och gör det möjligt att vara god man? Hur vore det om redovisningen förenklades så att den gode mannen slipper ägna timmar år att fylla i högar av papper med samma siffror om och om igen?

Inte konstigt få vill bli god man

Och hur vore det om arvodet stod i proportion till insatsen? Det är i dag kaffepengar i ett slagfält mot väderkvarnar. Inte konstigt att så få vill bli god man.

Maria Rundgren, själv god man

Anna Bäsén